

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ד חשון תשע"ו: הדלקת נרות: ירושלים 5:30 תל-אביב: 5:45 חיפה: 5:36 מוצאי שבת: ירושלים: 6:42 תל-אביב: 6:44 חיפה: 6:43 ר"ת: 7:24

פרשת נח

איסור גזל

"שלא אכשל בגזל שינה"...

בתקופה האחרונה לחייו של הגאון רבי חיים גריינימן זצ"ל, היתה בבית שאלה של פיקוח נפש, והוא הוצרך להתקשר לרופא בכיר שהכירו, שיבוא מיד לביתו, והיה זה באמצע הלילה.

הוא ביקש מנכדו שהיה לצידו, שיביא לו את הספר-טלפונים לראות במדויק את המספר... הנכד שאל אותו: "הרי סבא מתקשר אליו בתדירות כה גבוהה וזוכר את המספר בעל פה, ומדוע צריך את הספר"?!...

הוא השיב בתחושת פליאה: "עם הזיכרון שלי אני אכן רשאי להשתמש ביום, אך באישון לילה, אם אני טועה במספר אחד אני עלול להעיר משפחה שלימה, שם צריך אחריות לבדוק שהמספר מדויק בתכלית כדי שלא אכשל חלילה בגזל שינה..."

מתוך מאמר לדמותו

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (פרק ו-יג) ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתתף מהם פליטה (בראשית רבה לח-ו).

כתב הרמח"ל ז"ל (במסילת ישרים-פרק יא): "הנהגה אנחנו רואים, שאף על פי שלא רוב בני אדם גנבים בגלוי הם, דהיינו ישלחו יד ממש בממון חבריהם לקחת ולשים בכליהם. אף על פי כן, רובם טועמים טעם גניבה במשאם ומתנם במה ששירו היתר לעצמם להשתכר איש בהפסדו של חברו ויאמר, להרויח שאני..."

"והדין נותן, כי הרי גזל - חפץ גזל, וגזל זמן, מה גזל את החפץ ועושה בו מצוה, נעשה סניגורו קטגורו, אף גזל את הזמן ועושה בו מצוה, נעשה סניגורו קטגורו, ואין הקב"ה חפץ אלא באמונה, וכן הוא אומר (ותהלים לא) "אמונים נוצר ה'..."

בצוואתו לבני משפחתו כתב הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל את הדברים הבאים: "להיות ער וזהיר בזהירות מופלגת מלהכשל בחשש גזל רח"ל כי בלא עירנות וזהירות גדולה נכשלים ח'ו. מעשים בכל יום ממש בכל מהלך החיים, אפשר לראות ברור כיצד בלי התבוננות ומחשבה. ישנן דברים שלא חושבים כלל וכלל שיש להם אפילו שייכות לגזילה, ובאמת הם דברים של גזל ממש ובני אדם נופלים ברשת הגזילה החמורה..."

"וכבר כתוב בספרים הק' שכדאי לאדם להפסיד אלף זהובים מלהכנס בספק גזל של פרוטה אחת. ובאמת על זה ידוע כל הדוים, כי הדברים מזעזעים עד דכדוכה של נפש. לא תשובה ולא יום הכיפורים ואפילו יום המיתה לא מכפרים.

"אומרים בשם רבינו הגר"א זי"ע רמז על הפסוק בבראשית (מ"ג-י"ח) "על...הכסף... בתחילה אנחנו מובאים" על פי מה שאמרו חז"ל שעל זה דנים את האדם בתחילה, עכ"ד, ובמתנת שמים אולי אפשר להוסיף על דבריו הקדושים על פי רמז שזה המשך הפסוק "להתגולל עלינו" דאם רואים שאדם לא נקי בזה, צריך שוב לרדת בגלגול להחזיר את הגזילה? רח"ל, האם זה משתלם? האם זה שוה? עכ"ל.

שלא לגרום הפסד ממוון...

הגאון רבי אברהם קופשיץ זצ"ל (רב שכונת נוה צבי בירושלים) התייחד בשליטתו בחושן משפט. כשהיה ידוע לכל בר בי רב בעניני הממוון, וביחוד לעוסקים בתחום הממונות, שנטלוהו עליהם כבורר ומוסמך להכרעות קשות, בידעם שהוא היה ה'בר-סמכא' העליונה בדיני ממונות.

עם זאת היה נזהר מאד למעט בנתנת מענה על שאלות הקשורות בארבעת המינים, מאחר וכל תשובה הנראית כאילו אינו מתלהב מהלולב או האתרוג, היה נגרם בכך הפסד ממוני למוכרים, והוא חשש מכך עד מאד, וק"ו שחשש אם לא יאמר שהלולב הוא מהודר, ואז השואל לא היה קונה את הלולב, ובכך היה נגרם הפסד למוכר, לכן לא רצה להכניס את עצמו למצבים אלו, ולכן בערב סוכות כמעט ולא היה מקבל קהל למענה בביתו, למרות שהיה ביתו פתוח כל הימים.

מתוך מאמר לדמותו

עלון השבוע פרשת נח הזקדש לעילוי נשמתם של

רבי שמואל זאב הלוי בן ר' שלמה הלוי זולפסון ז"ל נלב"ע יום ב' דחומה"מ סוכות

הרב שלמה בן ר' חיים רינגר ז"ל נלב"ע כ"ה תשרי

מרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשון

ת. נ. ע. ב. ה.

לרדוף אחד השלום והאחדות ולהתרחק מן המחלוקת!

נלמד מהפסוקים: "הן עם אחד ושפה אחת לכולם... ומשם הפיצם ה'" (פרק יא-ו, ט)

וכתב רש"י (מהמד"ר): וכי איזו קשה של דור המבול או של דור הפלגה: אלו [=דור המבול] לא פשטו יד בעיקר ואלו [=דור הפלגה] פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו, ואלו לא נאבדו מן העולם!! אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו. ואלו היו נוהגים אהבה ואחדות ביניהם שנאמר שפה אחת ודברים אחדים. למדת ששנאו המחלוקת וגדול השלום.

כ"ק האדמו"ר מאזורוב - רבי משה יחיאל אפשטיין זצ"ל מביא (בספרו **באר משה**) כי התנאי הראשון לקיום התורה היא האחדות בעם ישראל, וזה נרמז במלה הראשונה של התורה "בראשית" שהיא בגימטריה "כל ישראל ערביין".

לציבור מאוחד ישנו כח רוחני יותר מאשר אילו היה מפורד ומפולג ליחידים. כאשר היחידים מאוחדים בחבורה אחת, הרי כוחם רב ועצום לאין שיעור. וגם עבודתו הרוחנית של כל יחיד נעזרת ומושפעת מכח הרבים. יוצא איפוא, שלימוד התורה ועבודת ה' הנעשים בחבורה - כאיש אחד בלב אחד, מצליחים יותר.

המשיל זאת **הסבא מנובהרדוק - הגה"צ רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל**, לאש. כמו האש, אם מסיקים הרבה חתיכות עצים בבית אחת, תתלהב המדורה ויתחמם התנור, ואילו בחתיכה אחת בלבד, אין די בשלהבת שלה להסיק ולחמם את התנור. כך אין הרגש של יחיד בודד יכול להיות כל כך ברוח חיים ותנועה מהירה כמו של חבורה העובדת יחדיו למטרה אחת ובה אחדות גדולה, שכן אז יתקבצו כל ההרגשות של כל אחד לשלהבת גדולה ויתחמם הענין בהתלהטות גדולה ובמהירות רבה, ואז נקל לכל אחד ללחום עם טבעו ואינו מרגיש כבידות כלל, ועד שבא הרצון הגשמי, הרי השכל והרוח כבר עוסקים בעבודתם ואין מקום בעדו להכנס.

מלבד זאת, כאשר נעשית עבודת ה' בחברה, ישנה השפעת גומלין מאיש לרעהו. כל אחד נלהב מהשני וההתרגשות הכללית גדולה איפוא, יותר, וכל הפעולות מבוצעות בעוז, בסערה ובזריזות מקסימלית. הנה כי כן: אינה דומה התלהבות מוסרית ביחיד להתלהבות מוסרית בציבור, ואין להשוות סערת הפעולה של יחיד לסערת הפעולה בשיתוף הרבים.

"ייהי בישורון מלך... יחד שבטי ישראל"

מעלת האחדות בעם ישראל באה לידי ביטוי כאשר הכל - כאיש אחד בלב אחד - ממליכים עליהם את מלכם, כלשון הכתוב "ייהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל", או כפי שמזכירים בתפלה "זיעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך...".

אך לשם כך, צריך האדם קודם כל להמליך את השי"ת על עצמו... (ולא רק על העולם). ויומחש הדבר בסיפור הבא:

מעשה באיכר רוסי, בזמן מהפכת הקומוניסטים, שביקרו אצלו נציגי המפלגה הקומוניסטית והציגו בפניו את הרעיון שלהם: "כל מה שיש לך עליך להפריש חצי ממנו לטובת המדינה!" "האיכר הנהן בראשו כמסכים לדברים, והם המשיכו לפרט:

"זאת אומרת שאם יש לך שדה אתה נותן חצי ממנה למדינה", המשיך האיכר להנהן בראשו בהסכמה. "וזה אומר גם" - הוסיפו הנציגים "שאם יש לך פרה או סוס חצי מהם למדינה". הנהן האיכר לחיוב. "ואם יש לך טרקטור וגם יש לך כבשה חצי מהם למדינה" גם לזה הסכים האיכר. "ואם יש לך תרנגולת אתה נותן חצי ממנה למדינה" "לא! לא! לא!" - קרא האיכר בסירוב מוחלט" - "לזה אני לא מסכים בשום אופן!"

"מה?!" - קראו הנציגים במקהלה - "הרי לפני רגע הסכמת להעניק למדינה חצי מהשדות מהסוסים מהטרקטורים והכבשים שברשותך, כל אלו שוים הרבה יותר מתרנגולת!!

"פשוט מאד" - הסביר עצמו - "עם כל הרשימה הארוכה שמניתם עי כה, לא היתה לי כל בעיה מסיבה פשוטה. אין לי שדה ולא סוס ולא פרה וכמובן שלא טרקטור, כך שאין לי כל סיבה שלא להעניק מהם ברצון חלק למדינה..."

"אבל תרנגולת, לעומת זה, יש לי והיא לגמרי שלי. אינני מוכן בשום פנים ואופן להעניק נתח ממנה לאחרים - הבנתם אותי!?"

והנלקח הנלמד: לאדם אין שום בעיה להמליך את ה' על כל העולם כולו, על האמריקנים והאפריקנים, וכו' - כשהוא קורא קריאת שמע - אלא שדבר אחד "קטן" הוא שוכח: להמליך את השי"ת גם על עצמו! הוא מוכן לתת לבורא את כל מה שאין לו, אבל את מה שיש לו - את הנאותיו ותאוותיו - רוצה לשמור לעצמו!

"הוז מתונים בדין"

עד שיראו ישמעו זיבינו...

בחג הסוכות הראשון כאשר הגיע המהרי"ל דיסקין זצ"ל לירושלים, באו כל גדולי ירושלים וחכמיה לקבל פניו. מכיון שהיתה לו סוכה קטנה נכנסו בקבוצות. נכנסה קבוצה ראשונה, הקשה להם המהרי"ל איזו קושיה, פלפלו בה, ויישבוה. יצאה קבוצה ראשונה ונכנסה קבוצה שניה. בנתיים, מהראשונה היו שנשארו לחכות לשמוע מה חידש בדברי התורה לשניה, כאשר שמעו ששאל אותה קושיה, הלכו להם. כאשר אותו דבר חזר ונשנה עם כל הקבוצות, קם רעש בירושלים, היתכן שאדם גדול כזה יש לו רק דבר תורה אחד "למכור לציבור!"

לבסוף כשביררו הקבוצות ביניהן, נמצא כי אותה קושיה אמנם הקשה לכולם אך יישב לכל קבוצה יישוב אחר על פי יסודות שונים לחלוטין, ונמצא שכל פליאתם על המהרי"ל, נגרמה רק מפני שלא היו במקום ולא שמעו...

ישורון-ל

אל ימהר אדם לדון את חברו עד שיגיע למקומו!

נלמד מהפסוק: "זירד ה' לראות את העיר ואת המגדל" (פרק יא-ה)

וכתב רש"י: לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשעו הנידון עד שיראו זיבינו" (מדרש תנחומא). וזה לשון המדרש: "וכי הוא צריך לרדת ולראות והלא הכל צמוי וגלוי לפניו שנאמר ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. אלא ללמד לבריות שלא לגמור את הדין ושלא לומר דבר מה שלא רואין.

הוא שאמרו חז"ל במשנה (אבות פ"א-מ"א) "הוז מתונים בדין" וביאר המדרש שמואל: "אל תמהרו לחרוץ משפט אלא תהיו מתונים לעיין ולחקור היטב אחר כל הפרטים הנוגעים לבירור הדין כדי שתדונו דין אמת לאמתו".

לשם כך נדרש לקיים את דברי חז"ל "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" כלומר: אל תדון חברך עד שתגיש ברגליך למקום שהוא עומד, ותברר פשר המעשה שבגיני חורץ אתה משפט עליו, אולי לא היה ולא נברא אותו מעשה...

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע !

נלמד מהפסוק: ”מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה” (פרק י-יא)

וכתב רש”י (מהמד”ר): ”כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומרדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם.

”ובמושב ליצים לא ישב”

עד כמה משפיע מקום שלילי על יושביו, ניתן ללמוד ממה ששנינו במשנה ואבות פ”ג מ”א: ”שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה, הרי זה מושב ליצים שנאמר ובמושב ליצים לא ישב”.

ולכאורה צ”ב הלשון ”ואין ביניהם דברי תורה” מדוע לא נקט ”שנים שיושבין ואינם עוסקים בתורה”? זאת ועוד: מדוע נקט בלשון ”הרי זה מושב ליצים” ולא אמר במפורש ”הרי הם ליצים” כיון שאינם עוסקין בתורה?!

אלא ביאר ה”אמרי אמת” בשם ה”בית אהרן”, כי התנא התכוון לומר כך: ”שנים שיושבין ואין ביניהם דברי תורה” - הם אומנם מנסים ללמוד, הם משתוקקים ללמוד תורה, אלא שהדבר אינו עולה בידם ”ואין ביניהם דברי תורה”. היודע אתה מדוע זה קרה להם, כיון שהם קבעו כעת את מקומם במקום שבו ישבו אי פעם ליצים, וטימאו את המקום ואת אוויריו. ובמעשיהם הרעים של אותם ליצים גרמו לכך שלא יהיה ניתן ללמוד תורה במקום הזה. לכך אמר ”הרי זה מושב ליצים” לא היושבים בו כעת הם ליצים, חלילה, אדרבה הם רוצים ללמוד, אלא שפעם היה כאן ”מושב ליצים”.... וזו היא הראיה מהפסוק שאומר דוד המלך ע”ה ”אשרי האיש... ובמושב ליצים לא ישב”, במקום שישבו בו פעם ליצים הוא לא יושב, כי המקום גורם לטוב ולהפכו. עכ”ד.

מקום קדוש משפיע לטובה

כשם שמקום שלילי משפיע לרעה על יושביו, כאמור, כך מקום טוב וחיובי משפיע לטובה וכפי שביאר הגרי”ש אלישיב זצ”ל את הפסוק הנאמר על אברהם אבינו: ”וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלו בתחילה בין בית אל ובין העי אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם ה”” (בראשית יג-ד).

ונשאלת השאלה: מדוע הטריח אברהם עצמו עד לשם? אלא ביאר הגרי”ש, שהמקום גורם! אותו המקום שקידש אותו בתחילה - מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה - אותו מקום מתאים ומסוגל ל-”ויקרא שם אברם בשם ה””.

הוסיף הגרי”ש וסיפר דוגמא לכך מעליית בית המדרש בקובנה שהיה סמוך לבית הכנסת של מנסרי העצים, שם יסד הגה”צ רבי ישראל סלנטר זצ”ל את ”בית המוסר” הראשון שלו, אמנם שם לא הקציעו עצים אבל הקציעו שם נפשות....

והנה הגה”צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ”ל בתקופת מגוריו בקובנה, היה נוהג מידי יום ביומו לכתת רגליו ולצעוד גם בימי שלג גדול או חום עז, מרחק רב לאותה עלית גג בדוקא.

תמהו בפניו על מה ולמה הוא מטריח את עצמו עד כדי כך, וכי חסרים בקובנה העיר מקומות קרובים וראויים יותר?!

השיב להם שהמקום גורם, כי בכל עת שדורכות רגליו על מפתן בית המדרש ההוא, נצבת בפניו דמות רבו - רבי ישראל - והשפעה זו הוא לא יקבל בשום מקום אחר, גם אם המקום קרוב יותר או נוח הרבה יותר.

נשלים, בהקשר לכך, בשאלה שנשאל הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט”א: תלמיד ישיבת מיר גר בדירת בעל ”כף החיים” שם חבר את חיבורו, אף שיש דירה קרובה יותר לישיבה, האם ישאר בדירה הרחוקה יותר מפני שזו דירתו של ”כף החיים”, האם יש מעלה לדור בדירתו של בעל ”כף החיים”?

ענה לו רבי חיים, שיש מעלה בזה. כדמצינו אצל אברהם אבינו שכתוב (בראשית יט,כג): ”וישב אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה”” וכן מצינו כעין זה בהרא”ש ו”ה פ”ד סי’ יד) שכתב: ”יש לנו לקבל עדותם שהגאונים קבלו מרבנן סבוראי, ורבנן סבוראי מרבנן אמוראי, ובישיבתן על כסאו של רב אשי הן יושבין ובבית הכנסת שלו היו מתפללין”.

לחוש את השלילי

באוויר...

סיפר הגאון רבי יצחק הוטנר זצ”ל: היה זה בתחילת תקופת ההשכלה, יום אחד הוצרך בנו של רבינו הגר”א זצ”ל מוילנא לנסוע לפולין, והוא הזמין אליו בעל עגלה.

שתי דרכים עמדו לפניו, האחת ישירה, אלא שהוצרכה לחצות את גבול גרמניה ולנסוע דרכה, והשניה דרך עקיפין, ארוכה ומקפת סביב, אך בה אין צורך לדרוך על אדמתה של מולדת ההשכלה הארורה.

הורה בנו של הגר”א לבעל העגלה לנסוע בדרך הארוכה ונתן לו את שכר הנסיעה. אך מכיון שדרך ארוכה היא, ביקש העגלון ’זלאטע’ נוסף. הוציא בן הגר”א מכיסו עוד ’זלאטע’ אחד ושלשל לידי העגלון.

עודם נוסעים, ובנו של הגר”א נתנמנם ונרדם על מושבו. משנוכח בעל העגלה לראות כי הרב נרדם, החליט שלא יטרח יתר על המידה בנסיעה בדרך הארוכה, אלא יסע בדרך הישירה. דרך גבול גרמניה. אמר ועשה.

רק נכנסה העגלה אל אדמת גרמניה, ומיד התעורר בן הגר”א והחל לזעוק לעבר העגלון: ”מה אתה עושה לי”?

נענה העגלון ואמר: ”סברתי שאתה ישן ובקשתי לקצר את הדרך”!

החזיר בנו של הגר”א וקרא לעומתו: ”וכי סבור אתה שאיני חש שריאותי נושמות את האויר המתניק של גרמניה?!”

שימוש חכמים

להזהר מחשפעת

הרשע...

מסופר על הגאון רבי אליהו אליעזר זסלר זצ”ל (בספר מכתב מאליהו ח”א):

הרב זסלר לא רצה לשמוע שום עצה מאדם רשע, ולא רק בעניני מצוה ועבירה, אלא גם כל מיני עיצות בעיני העולם, כגון אם הרשע הוא רופא מומחה לא ישאל בעצתו כל זמן שלא היה מוכרח ממש.

וכל כך למה? כי חשש שמא יתחבר אליו על-ידי זה. וכל שכן אם אחר כך יצטרך להכיר לו טובה ולהודות לו, אז בוודאי לבו יתקרב, והתוצאה מי ישורנה...

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

'הבן עצמך להורף'! / הרב נפתלי וינברג

ברשותכם הבה לא נתמקד בעלים של הסיפור כי אם בגעו ובשורשיו: מצוות 'הוכח תוכיח' היא לא השלב הראשון שמקיימים במפגש עם מי שגודל מנעוריו על ברכי החינוך הישראלי המנוטרל מדרך ישראל סבא. לפני שאתה משדר לו את חסרונותיו, תשדר לו את שלימותה של היהדות. תן לו להתגאות במעט היהדות שכן יש לו ואל תגרום לו להתבייש בהרבה שאין לו!

כל מי שעוסק בקירוב רחוקים מכיר את היסודות הפשוטים הללו, אך אנשים שלא עוסקים בתחום פוטרם את עצמם ולא מבחינים שמבחינת החילוני המצוי כל שומר מצוות הוא "שגריר" של היהדות, וכמה חילול השם וריחוק מאידישקייט עלול להיגרם בעטיה של התנהגות לא מחושבת זו. לפעמים זה בשוגג, אך מה זה מועיל כאשר התוצאות הרות אסון? משקיעים מאמצי על בקירוב יהודים, האם לא נחוצה יותר השקעה מועטה כדי להימנע מלהרחיקם?

את אותו רעיון פוגשים לפעמים במטוס. קבוצת יהודים מחליטה לארגן מנין, ולפעמים זה על חשבון חסימת השירותים והמטבח עבור כלל הטסים, האם זה לא גורם כעס וריחוק? לא בכדי פסק מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שבטיסה מתפללים בישיבה רגילה במושב...

* * *

ביקרתי פעם אצל מנהיג ציבור צעיר יחסית. כאשר הבחנתי בתור הארוך שהשתרך לפתחו שאלתי אותו: 'מדוע כולם באים אליך?' הוא גילה את הסוד: 'הם מרגישים שאני אוהב אותם - ובאמת אני אוהב אותם!'

לא כולנו מסוגלים לכך כמוהו, אך בכל זאת!

ישנם שחוששים מנושא קירוב רחוקים ורואים בכך הסרה של המחיצות ביננו לאלו שאינם שומרים תורה ומצוות. וכאן עלינו לחדד - ולהפנים אצלנו את התובנה! - שאם אני אוהב ומרחם על בן אברהם יצחק ויעקב שהתרחק, אין זה אומר שאני מחקה את דרכיו. חלילה! משל למה הדבר דומה: כאשר אני שומע על בן אשכנז שמרחיק רק שלוש שעות בין בשר וחלב האם אני שונא אותו בגלל שמנהגו שונה ממני? חלילה! ואם אני מכיר בן הולנד שמרחיק רק שעה אחת כמנהגם, אני כן שונא אותו!

אז נכון שכאשר אדם לא שומר מצוות אין לו את מנהג אבותיו להישען עליו, אך אם הוא לא "להכעיס", חלילה, הרי הוא כתינוק שנשבה שעלי לרחם עליו ובעיקר לחשוב מה ואיך יקרב אותו לאבינו שבשמים! זאת וודאי: אם אעניק לו תחושת ניכור זה רק ירחיק אותי. לא רק ממני - כי אם מהקב"ה! כי מה לעשות שהוא רואה בי את נציגו של הקב"ה עלי אדמות!

אני נוהג להתפלל ערבית בבית כנסת 'רבי מאיר בעל הנס' בשכונת מגורי. מה ששובה שם את הלב זה כיצד כל אחד שנכנס מתקבל בחום ובאהבה. לפעמים אני מתפלא כיצד ניתן להיכנס לבית הכנסת בצורה שכזו, אך אני יודע שהצורה בה מתקבלים הנכנסים היא שתגרום להם בבוא היום להיכנס למקום כראוי!

הבה לא נתנתק מ'שמיני עצרת'. ביקשנו הרבה דברים מהמלך, אך גם הוא מבקש מאתנו: האהיבו וקדשו את שמי על כלל בני!

בראשיתו של תמוז הלוהט, שמענו את דורשי הרשומות שהחודש בראשי תיבות ז'מני ת'שובה מ'משמים ו'באים. ואילו חודש אב הכריז בשמו א'לול ב'א! ואז הגיעו 'ארבעים ימי הרצון', שופר, סליחות, ראש השנה, תשליך, עשרת ימי תשובה, כפרות, יום הכיפורים, סוכות, ארבעת המינים, הושענא רבה ושמחת תורה.

בפסגת הימים הקדושים זכינו להעפיל ל'שמיני עצרת' בו הוזמנו למפגש פרטי עם מלך מלכי המלכים, שביקש להתוועד עמנו עוד יום אחד. ביום זה נפגשה הכלה, כנסת ישראל, עם המלך, הקב"ה, וניצלה את ההזדמנות לבקש שפע של גשם, ברכה חיים ושלוה, אך כמובן שלא הסתפקנו ב'מוריד הגשם' כי אם ביקשנו גם על "משיב הרוח" - ענייני רוחניות.

סיימנו לעגון בנמל הבית, לתדלק ולהצטייד בכל הנצרך - כעת אנו יוצאים לדרך!

* * *

עם ההפלגה, בל נשכח, שפנינו מועדות ליעד מסוים. לא צוידנו בכל המיטב כדי להפליג אל הבלתי נודע. ובמילים אחרות: המלך לא משיב למלכה במילה 'כן' נוכח כל בקשה שהיא מעלה. דרושה להיות כאן הדדיות מסוימת. הקב"ה מצפה מעמנו למשהו תמורת מילוי כל משאלותינו - אותם הוא בהחלט חפץ להעניק לנו.

וכך הגענו לעניין שלנו, לאותו משהו נדרש שלא פעם נשכח מעמנו - וחבל!

כלפי מה הדברים אמורים?

את הדברים הבאים שמעתי באופן אישי. שני בתי מלון בירושלים החליטו להסתפק בכשרות רגילה ולא מהדרין. החלטה מעוררת תמיהה בעיר שמושכת אליה אורחים חרדים לא מעטים. התעניינתי אצלם מדוע אינם לוקחים כשרות למהדרין? הלוא הם מפסידים לעצמם פלח שוק! השיבו שאינם מעוניינים להשקיע באותו פלח שוק. לא הצלחתי להבין: הרי זה עומד בניגוד לאינטרס הבסיסי שלהם להגדיל את קהל הלקוחות!?

הסביר לי אחד המלונאים שהחשבון שלו פשוט: כאשר נוכחים אורחים חרדים במלון ישנם חילוניים - ואפילו דתיים - שמרגישים שלא בנוח, כביכול "מאוימים" מהם. אם היה מסוגל המלון לאכלס את כל חדריו בדורשי מהדרין ניהא, אבל מאחר שפלח שוק זה מהווה מיעוט מכלל הקליינטורה הם מעדיפים ליצור את התנאים היותר נוחים עבור הציבור הכללי.

כאן לא המקום לדון בהגינות ההחלטה שכאמור מושתתת על שאלה של "ביזנס", כי אם בגורם לה: מדוע חשים אנשים בארץ "מאוימים" משומרי תורה ומצוות? מה גורם להם לחוש שלא בנוח?

שאלתי גם את השאלה הזו והמלונאי השיב שאורחים אמרו לי שתי נקודות: (1) ההרגשה שלהם שמתכלים עליהם "מלמעלה", כביכול הם סוג ב'. (2) משדרים כלפיהם קור וניכור בסגנון "עלי להתרחק ממך". וכשאדם משלם על נופש הוא רוצה להרגיש רצוי ומקובל ולא דחוי...

* * *

הוקדש לעילוי נשמת
הרב ישראל ב"ר אהרן זצ"ל פריימן
"משכיל אל דל"
נלב"ע ז מרחשון ה'תשע"ב

